

Rešerš fondu knižnice ASPEKTU ku kľúčovým témam feminizmu sexizmus, histórie žien, rodovo podmienené násilie

Píšete bakalársku, diplomovú či seminárnu prácu? Alebo sa len chcete dozvedieť niečo nové? Pri orientácii v relevantnej literatúre k témam sexizmus, histórie žien či rodovo podmienené násilie vám pomôžu rešerše fondu knižnice ASPEKTU.

SEXIZMUS

Sexizmus je jedným z kľúčových problémov spoločnosti založenej na nerovnosti žien a mužov. Ako píše teoretička a aktivistka bell hooks, ktorej príručka *Feminizmus do vrecka. O zanietných politikách* vyšla v Knižnej edícii ASPEKT v preklade Jany Juráňovej: „Povedané jednoducho, feminizmus je hnutie, ktorého cieľom je ukončiť sexistické vykorisťovanie a útlak. (...) sexistické zmýšľanie a konanie je nesprávne za každých okolností, či sa podeň podpisuje žena, alebo muž, dieťa, alebo dospelá osoba“ (s. 16).

Knihy, ktoré nájdete v Knižnej edícii ASPEKTU aj v knižnici ASPEKTU, osvetľujú problematiku sexizmu, rodovej asymetrie a diskriminácie z rôznych hľadísk.

Prečítajte si...

... čo je vlastne sexizmus:

„Sexizmus označuje rôzne znevýhodňovania žien na základe ich príslušnosti k ženskému rodu, ako aj formy, akými muži vykonávajú svoju moc voči ženám.“

Čítajte v:

Niektoré dôležité pojmy. In CVIKOVÁ, Jana – JURÁŇOVÁ, Jana – KOBOVÁ, Ľubica (ed.): *Žena nie je tovar. Komodifikácia žien v našej kultúre*. Bratislava: ASPEKT 2005, s. 399.

Viac k definícii sexizmu:

CVIKOVÁ, Jana: Slovník. Sexizmus. In *Aspekt 1/1993*, s. 26 – 27.

JANSSEN-JURRIET, Marielouise: *Sexismus. Über die Abtreibung der Frauenfrage*. Frankfurt am Main: Fischer TV 1985.

VANAUKEN, Sheldon: *Freedom for Movement Girls – Now*. Nashville, Tenn: Southern Student Organizing Committee 1969.
Dostupné na: <http://library.duke.edu/rubenstein/scriptorium/wlm/vanauken/>

... koho a čoho všetkého sa sexizmus týka:

„Je to tak proto, že naše spoločnosť, rovnako ako všetky ostatné historické civilizácie, je patriarchálna. Tento fakt sa nám okamžite ozrejme, keď si vybavíme, že armáda, priemysel, technika, univerzity, veda, politické úrady i financie – zhrnutá všetky cesty moci vo spoločnosti, vrátane donucovacej moci polície, sú celkom v rukách mužov.“

Čítajte v:

MILLET, Kate: Sexuálna politika. In OATES-INDRUCHOVÁ, Libora (ed.): *Dívčí válka s ideológiami. Klasické texty angloamerického feministického myslenia*. Praha: SLON 1998, s. 74.

Viac k sexizmu vo vede:

FOX KELLER, Evelyn: Feminism and Science. In ABEL, Elizabeth – ABEL, Emily K. (eds.): *The Signs Reader. Women, Gender, and Scholarship*. Chicago: University of Chicago Press 1983.

HOSKIN, Michael: *Karolína Herschelová. Žena, ktorá objavila kometu*. Praha: Academia 2006.

KICZKOVÁ, Zuzana – SZAPUOVÁ, Mariana – ZEZULOVÁ, Jana (ed.): *Na ceste k rodovej rovnosti. Ženy a muži v akademickom prostredí*. Bratislava: Iris 2007.

MAURER, Margarete: Wissenschaft in der Dissidenz: Feministische Forschung, Analyse und Kritik in und an den biologischen Wissenschaften – ein innovativer Impuls für Biologie, Frauen und Gender-forschung. In HEY, Barbara (Hg.): *Innovationen 2. Standpunkte feministischer Forschung und Lehre*. Wien: Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr 1999, s. 163 – 200.

Viac k sexizmu v umení:

HESS, Thomas B. – BAKER, Elizabeth C. (eds.): *Art and Sexual Politics. Women's Liberation, Women Artists, and Art History*. New York: Collier Books – Macmillan 1973.

KICZKOVÁ, Zuzana a kol.: *Otázky rodovej identity vo výtvarnom umení, architektúre, filme a literatúre*. Bratislava: Univerzita Komenského 2000.

ORAVCOVÁ, Jana – MITÁŠOVÁ, Monika (ed.): *Rodové štúdiá v umení a kultúre / Gender Studies in Arts and Culture*. Bratislava: SCCA – Slovensko 2000.

Viac k sexizmu v jazyku:

CAMERON, Deborah (ed.): *The Feminist Critique of Language. A Reader*. London – New York: Routledge 1999.

EISNER, Pavel: Čeština a žena. In *Aspekt 2/1994*, s. 24 – 29.

VALDROVÁ, Jana – KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka – PACLÍKOVÁ, Pavla: *Kultura genderově vyváženého vyjadřování. Jak koncipovat promluvy a texty? Na co dbát v češtině a cizím jazyce? Jak lépe zviditelnit odborný přínos žen?* Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR 2010.

TRÖMEL-PLÖTZ, Senta – MUES, Ingeborg (eds.): *Gewalt durch Sprache. Die Vergewaltigung von Frauen in Gesprächen*. Frankfurt am Main: Fischer TV 1987.

TRÖMEL-PLÖTZ, Senta – MUES, Ingeborg (eds.): *Frauengespräche. Sprache der Verständigung*. Frankfurt am Main: Fischer TV 1996.

Viac k sexizmu v politike:

CVIKOVÁ, Jana (ed.): *Politiky a političky. Aspekty politickej subjektivity žien*. Bratislava: ASPEKT 2011.

KOBOVÁ, Ľubica – MAĎAROVÁ, Zuzana (ed.): *Kradmá ruka feministky rozvažuje za plentou. Aspekty parlamentných volieb*. Bratislava: ASPEKT 2007.

CVIKOVÁ, Jana – MAĎAROVÁ, Zuzana (ed.): *Politika vylúčenia a emócií. Aspekty predvolebnej kampane 2012*. Bratislava: ASPEKT 2012.

EINHORN, Barbara: *Citizenship in an Enlarging Europe. From Dream to Awakening*. London: Palgrave MacMillan 2010.

Kultúrny časopis Aspekt 2/1999: Osobné je politické.

LAWRENCE, Regina G. – ROSE, Melody: *Hillary Clinton's Race for the White House. Gender Politics and the Media on the Campaign Trail*. New York: Lynne Rienner Publishers, Inc. 2010.

RAKUŠANOVÁ, Petra: *Česká politika. Ženy v labyrintu mužů?* Praha: Fórum 50 2006.

Ďalšie podnety nájdete na:

http://www.ruzovyamodrysvet.sk/chillout5_items/1/3/4/5/1345_cb46eb.pdf

<http://www.aspekt.sk/en/node/809>

HISTÓRIE ŽIEN A ŽENSKÝCH Hnutí

História žien a ženských hnutí bola jedným z najzásadnejších bodov feministického sebauvedomovania. Z aspektovskej knižnej edície skúma dejiny z rodového hľadiska predovšetkým publikácia *História žien. Aspekty písania a čítania* a časopis *Aspekt* 1/2003-2004 *Príbehy žien*. Život a tvorbu významných slovenských spisovateliek Hany Gregorovej a Terézie Vansovej sprostredkujú aspektové Čítanky. O zrode moderného feministického diskurzu na Slovensku sa zase dočítate v knižke *Feminizmy pre začiatovníčky. Aspekty zrodu rodového diskurzu na Slovensku*.

Okrem toho nájdete v knižnici ASPEKTU knižky o tom,...

... prečo sú feministické a ženské hnutia dôležité:

„Veľmi silne sme pocítovali, že naše životy patria aj do verejnej sféry, že politika ovplyvňuje a formuje naše životy.“

Čítajte v:

CVIKOVÁ, Jana – JURÁŇOVÁ, Jana (ed.): *Feminizmy pre začiatovníčky. Aspekty zrodu rodového diskurzu na Slovensku*. Bratislava: ASPEKT 2009, s. 18.

Viac o význame feministických a ženských hnutí:

ARCHER, Jules: *Breaking Barriers. The Feminist Revolution from Susan B. Anthony to Margaret Sanger to Betty Friedan*. New York: Puffin Books 1996.

BAHENSKÁ, Marie – HECZKOVÁ, Libuše – MUSILOVÁ, Dana: *Ženy na stráž! České feministické myšlení 19. a 20. století*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR 2010.

BAHENSKÁ, Marie – HECZKOVÁ, Libuše – MUSILOVÁ, Dana: *Iluze spásy. České feministické myšlení 19. a 20. století*. České Budějovice: Bohumír Němec – Veduta 2012.

GERHARD, Ute: *Unerhört. Die Geschichte der deutschen Frauenbewegung. Reinbek bei Hamburg*: Rowohlt TV 1992.

HONEGGER, Claudia – HEINTZ, Bettina: *Listen der Ohmacht. Zur Sozialgeschichte weiblicher Widerstandsformen*. Frankfurt am Main: Europäische Verlagsnatal 1984.

MESMER, Beatrix: *Ausgeklammert – Eingeklammert. Frauen und Frauenorganisationen in der Schweiz des 19. Jahrhunderts*. Frankfurt am Main: Helbing & Lichtenhahn 1998.

MORGAN, Robin (ed.): *Sisterhood Is Powerful. An Anthology of Writings From The Women's Liberation Movement*. New York: Random House, Inc. 1970.

MORGAN, Robin – BOGIN, Magda (eds.): *Sisterhood is Global. The International Women's Movement Anthology*. New York: The Feminist Press at The City University of NY 1996.

TKADLEČKOVÁ-VANTUCHOVÁ, Jarmila: *Živena – spolok slovenských žien*. Bratislava: EPOCHA 1969.

... prečo sú histórie žien dôležité:

„So vznikom časopisu *Aspekt* prišlo spontánne hľadanie genealógie, ženskej genealógie. (...) i v našom kultúrnom kontexte určite boli pred nami ženy, ktoré hneval spôsob, akým fungovali rodové asymetrie, ktoré nad tým rozmýšľali, ktoré o tom písali, uvažovali a ktoré svoje poznanie odovzdávali ďalej.“

Čítajte v:

CVIKOVÁ, Jana: *Histórie žien. Aspektovský rámec a rámec politického feminizmu*. In CVIKOVÁ, Jana – JURÁŇOVÁ, Jana – KOBOVÁ, Ľubica (ed.): *Histórie žien. Aspekty písania a čítania*. Bratislava: ASPEKT 2007, s. 7 – 8.

Viac o význame histórie žien:

ABRAMS, Lynn: *Zrození moderní ženy. Evropa 1789 - 1918*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 2005.

BADINTER, Elisabeth: *Materská láska. Od 17. storočia po súčasnosť*. Bratislava: ASPEKT 1998.

BOCKOVÁ, Gisele: *Ženy v evropských dejinách. Od stredoveku do súčasnosti*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2007.

ČADKOVÁ, Kateřina – LENDEROVÁ, Milena – STRÁNIKOVÁ, Jana: *Dějiny žen. Evropská žena od středověku do 20. století v zajištění historiografie*. Pardubice: Univerzita Pardubice 2006.

ENNENOVÁ, Edith: *Ženy ve středověku*. Praha: Argo 2001.

MACCIOCCHI, Maria-Antonietta: *Jungfrauen, Mütter und ein Führer. Frauen im Faschismus*. Berlin: Klaus Wagenbach Verlag 1979.

PERNOUDOVÁ, Regine: *Žena v době katedrál*. Praha: Vyšehrad 2002.

VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla a kol. *Cesty k samostatnosti: Portréty žen v éře modernizace*. Praha: Historický ústav AV ČR 2010.

Viac o významných ženách histórie:

BUBER-NEUMANN, Margarete: *Kafkova přítelkyně Milena*. Toronto: Sixty-Eight Publishers 1982.

GIROUDOVÁ, Françoise: *Jenny Marxová, žena d'áblova*. Brno: Jota 1996.

HAMANN, Brigitte: *Bertha von Suttner. Život pro mír*. Praha: One Woman Press 2006.

HASLER, Eveline: *Žena s voskovými křídly*. Příběh Emily Kempinovej-Spyriovej. Košice: Hornad 1991.

JURÁŇOVÁ, Jana – KALINOVÁ, Agneša: *Mojich sedem životov. Agneša Kalinová v rozhovore s Janou Juráňovou*. Bratislava: ASPEKT 2012.

KERNER, Charlotte – HÄRTEL, Susanne (eds.): *Madame Curie und ihre Schwestern. Frauen, die den Nobelpreis bekamen*. Weinheim – Basel: Beltz Verlag 1997.

LANE, Maggie: *Literarische Töchter*. Frankfurt am Main: Insel Verlag 1996.

LEPRONTOVÁ, Catherine: *Clara Schumannová. Život pro čtyři ruce*. Praha: Český spisovatel 1995.

MARCUS, Laura: *Virginia Woolf*. Plymouth: Northcote House 1997.

PERNOUDOVÁ, Régine: *Život Jany z Arku*. Brno: Cesta 1994.

PROFANTOVÁ, Naďa: *Kněžna Ludmila. Vládkyně a světice, zakladatelka dynastie*. Praha: Epoque 1996.

SKILLING, H. Gordon: *Mother and Daughter. Charlotte and Alice Masaryk*. Praha: Gender Studies 2001.

STANFORD, Peter: *Papežka Jana. Fantastická legenda nebo historická skutečnost*. Praha: Svoboda 1998.

VONDRÁČKOVÁ, Jaroslava: *Kolem Mileny Jesenské*. Praha: Torst 1991.

WEIGEL, Sigrid: *Ingeborg Bachmann. Hinterlassenschaften unter Wahrung des Briefgeheimnisses*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag 2003.

WINTEROVÁ, Miriam Therese: *Z hlubin bezedných. Příběh Ludmily Javorové vysvěcené na římskokatolického kněze*. Brno: Cesta 2003.

RODOVO PODMIENENÉ NÁSILIE

Rodovo podmienené násilie je jednou z kľúčových tém, ktorým sa ASPEKT vo svojej dvadsaťročnej publikačnej a vzdelávacej práci venoval. V rámci celoslovenskej kampane Piata žena vyšla v roku 2002 publikácia *Piata žena. Aspekty násillia páchaného na ženách*. Základné poznatky o tom, ako predchádzať násilliu páchanému na ženách aj na deťoch a ako naň reagovať sprostredkujú príručky *Konať proti násilliu na ženách* a *Konať proti násilliu na deťoch*. V slovenskom preklade si tiež môžete prečítať dielo psychiatricky Judith Herman *Trauma a uzdravenie. Násillie a jeho následky. Od týrania v súkromí po politický teror* a žurnalistky Ann Jones *Nabudúce bude mŕtva. Týranie a ako ho zastaviť*. Problematike rodovo podmieneného násillia sa venujú aj monotematické čísla časopisu *Aspekt Násillie I.* (3/1998) a *Násillie II.* (1/1999).

V knižnici ASPEKTU sa ďalej dočítate...

... čo je rodovo podmienené násilie, ako často sa vyskytuje a ako sa proti nemu zasadzovať:

BERRY, Dawn Bradley: *The Domestic Violence Sourcebook. Everything You Need to Know*. Los Angeles: Lowell House 1998.

BODNÁROVÁ, Bernardína – FILADELFIOVÁ, Jarmila: *Domáce násillie a násillie páchané na ženách v SR. Skrátená verzia záverečnej správy z výskumu*. Bratislava: Stredisko pre štúdium rodiny 2003.

BODNÁROVÁ, Bernardína – FILADELFIOVÁ, Jarmila – HOLUBOVÁ, Barbora: *Reprezentatívny výskum výskytu a skúseností žien s násillím páchaným na ženách (VAW) na Slovensku. Záverečná správa*. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny 2008.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila – MACHÁČKOVÁ, Radka – VITOUŠOVÁ, Markéta: *Domáci násillí. Přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*. Praha: Bílý kruh bezpečí a Nadace Open Society Fund Praha 2002.

HEILIGER, Anita: *Männergewalt gegen Frauen beenden. Strategien und Handlungsansätze am Beispiel der Münchner Kampagne gegen Männergewalt an Frauen und Mädchen/Jungen*. Opladen: Leske+Budrich 2000.

HEISE, Lori L. – PITANGUI, Jacqueline – GERMAIN, Adrienne: *Násillie páchané na ženách. Skrytá ujma na zdraví*. Humenné – Bratislava: Pro Familia – ASPEKT 1998.

ŠTÚROVÁ, Jana a kol.: *Domáce násillie*. Bratislava: OZ Pomoc ohrozeným deťom 2001.

ŠTÚROVÁ, Jana a kol.: *Domáce násillie II*. Bratislava: OZ Pomoc ohrozeným deťom – Centrum Nádej 2001.

VOŇKOVÁ, Jiřina – HUŇKOVÁ, Markéta: *Domáci násillí v českém právu z pohledu žen*. Praha: ProFem 2004.

... kto je páchatel'om násilia na ženách:

„Násilie mužov sa rozplýva v eufemizme. Starý pojem 'bitie manželky' pomenúval len jednu časť násilia páchaného mužom. (...) a zameriaval pozornosť na obeť a nie na páchatel'a.“

Čítajte v:

JONES, Ann: *Nabudúce bude mŕtva. Týranie a ako ho zastaviť*. Humenné – Bratislava: Pro Familia – ASPEKT 2003, s. 92 – 93.

Viac o konštrukciách maskulinity:

BADINTER, Elisabeth: *XY. Identita muža*. Bratislava: ASPEKT 1999.

KAUFMAN, Michael – KIMMEL, Michael: *The Guy's Guide to Feminism*. California: Seal Press 2011.

MAY, Larry – STRIKEWERDA, Robert: Muži v skupinách. Kolektívna zodpovednosť za znásilnenia. In *Aspekt 1/1999*, s. 20 – 27.

... ako zachytávajú problém rodovo podmieneného násilia literárne diela:

GRABRUCKER, Marianne: *Typické dievča? Denník o prvých troch rokoch života*. Bratislava: ASPEKT 2006.

JURÁŇOVÁ, Jana: *Utrpenie starého kocúra. Mor(t)alitka*. Bratislava: ASPEKT 2012.

LUMISKÁ, Kristína: *Urobím ti peklo*. Bratislava: ASPEKT 2002.

MONÍKOVÁ, Libuše: *Ujma*. Bratislava: ASPEKT 1999.

TIKKANEN, Märta: *Mužov nemožno znásilniť*. Bratislava: ASPEKT 1998.

Ďalšie podnety nájdete na:

<http://www.aspekt.sk/content/kniznica/nasilie-nie>

<http://www.aspekt.sk/content/kniznica/nove-knihy-o-domacom-nasili-v-kniznici-aspektu>

http://archiv.aspekt.sk/in_archiv.php?rub=15&page=1

http://archiv.aspekt.sk/in_archiv.php?&rub=15&cla=36

http://archiv.aspekt.sk/in_archiv.php?&rub=15&cla=32